

Bemærkninger til forslaget

IT-verdenen har i mange år haft to afgørende forskellige måder at producere programmel på. Den ene kan karakteriseres som katedralmetoden, hvor initiativer og styringen udspringer fra et sted, en person og i IT-verdenen fra én virksomhed. Den anden er basarmetoden, hvor mange mennesker deler en fælles viden og har en intens kommunikation. Se <http://www.tuxedo.org/~esr/writings/cathedral-bazaar/>

Katedralmetoden bygger på programmel, hvor producenten har ejendomsretten til produktet og køberen i realiteten en brugsret. Det har i mange år været katedralmetoden, der har domineret måden at producere programmel på, og i de sidste 10 år er firmaet Microsoft blevet det altdominerende firma for produktion af programmel. Det har skabt en monopollignende situation for produktion af programmel med alle de ulemper, der normalt er forbundet med et monopol. Det er ofte en virksomheds finansielle og markedsmæssige styrke og i mindre omfang produkternes kvalitet, der kommer til at bestemme, hvilke produkter der bliver markedsførende. Det er efter forslagsstillernes opfattelse også tilfældet for Microsoft som følge af det de facto-monopol, virksomheden har på mange områder i IT-verdenen.

Parallelt med denne udvikling har der udviklet sig et produktionsmiljø, der bygger på basarmetoden. Det har vist sig som en effektiv metode til at udvikle meget stærke produkter. En meget stor del af den IT-kommunikation, der foregår verden over, sker gennem produkter, der er produceret på denne måde. F.eks. fungerer over halvdelen af alle internetservere med programmel, der er udviklet på denne måde. Linux og FreeBSD er eksempler på effektive og stabile systemer til styring af pc'ere, der også er produceret efter basarmetoden.

Udviklingen af programmel gennem basarmetoden er ikke sket gennem den fysiske nærhed, der præger en virkelig basar, men gennem den virtuelle nærhed på Internettet, hvor kommunikation uafhængig af tid og sted har skabt mulighed for, at tætte netværk af tusinder af personer har kunnet deltage i udviklingen af produkterne.

Basarmetoden bygger på, at alle har ret til at arbejde og videreudvikle programmel. Det er derfor en væsentlig del af metoden, at kilde teksten (kildekoden), som man arbejder på, når man laver et program, er frit tilgængelig, og at alle har lov til at bruge den og arbejde videre med den. Nettet af personer bag udviklingen af GNU/Linux har formuleret fire rettigheder, som enhver bruger har til programmet:

1. ret (freedom) til at anvende programmet til ethvert formål
2. ret (freedom) til at undersøge programmet og tilpasse det til ens behov
3. ret (freedom) til at fordele kopier til andre, så man kan hjælpe sin nabo
4. ret (freedom) til at forbedre programmet og udgive forbedringerne til offentligheden, så hele samfundet kan få gavn af forbedringerne.

Den anden og fjerde rettighed forudsætter, at kilde teksten er åben. Frit programmel bygger på de fire rettigheder (<http://www.fsf.org/philosophy/free-sw.html>). Open source har tilsvarende rettigheder, der bliver uddybet, og det tilføjes blandt andet, at der ikke må diskrimineres mod personer og grupper (<http://www.opensource.org>). Når der i det følgende bruges betegnelsen open source, så forudsættes det at vedrøre programmel, der bygger på de fire rettigheder. Forslagsstillerne vil i det følgende anvende betegnelserne open source og frit programmel (free software) som udtryk for den samme ramme for produktion og anvendelse af programmel, idet de mindre forskelle ikke har afgørende betydning for den praktiske brug.

De fire rettigheder gør det relevant, at det offentlige blander sig i udviklingen, idet programmel ifølge disse rettigheder vil blive en del af samfundets tilgængelige infrastruktur.

Anvendelsen af open source vil skabe en anden produktionsstruktur. Den vil flytte indtjeningen fra salg af produktet (salg af ret til at bruge det) til indtjening på support og udvikling af produktet. Det giver basis for, at mange flere virksomheder vil kunne deltage, og giver mulighed for, at en underskov af virksomheder kan finde en rolle på det nye marked. Det vil skabe